

Anei ētahi kōrero i kīia
mai e ētahi tamariki,
rangatahi anō hoki, he mea
whakahirahira ki a rātou.

TE TIAKITANGA O TŌ
TĀTOU TAIAO
- KIA HĪKINATE
MĀNUKA O TE
WHAKAREREKĒTANGA
ĀHUARANGI, KIA
WHAKAITI TE
WHAKAMAHINGA O
TE KIRIHOU MĒ NGĀ
KORANEHE.

KIA TERE, KIA
MĀMĀ AKE HOKI
TE HĀEREERE
HAERE I TE TĀONE.

KIA NUI AKE NGĀ
WĀHI HAUMARU
KI TE NOHO TAHİ

KIA NUI AKE NGĀ
KAUPAPA ME NGĀ
HŌTAKA WHANAKE
PŪKENGA

KIA PAI AKE
NGĀ WĀHI ME
NGĀ WHARE
TŪMATANUI.

KIA PAI AKE TE
HAUMARUTANGA I
ROTO I TE TĀONE

RAUTAKI MŌ
**NGĀ TAMARIKI
ME TE
RANGATAHI**

KIA TŪ PAKARI TE
WHANGANUI-A-TARA HEI
WĀHI PAI MĀ NGĀ TAMARIKI
ME TE RANGATAHI KI TE
TĀKARO, KI TE NOHO, KI TE
AKO, KI TE MAHI ANŌ HOKI.

Ka aro pū te mahere nei ki tō hauora i roto i ēnei roherohenga.

1

TE POKAPŪ O TŌ TĀTOU TĀONE

Ka rongo koe i te haumaru i rō tāone, ahakoa te wā.

Ngā mahi ka kōkirihiia e mātou:

- Ka whakapai ake te haumarutanga o te pokapū o te tāone kia pai ai te noho, te aha atu rānei, ahakoa te wā.
- Ka mahi tahi ki ētahi atu ki te whakatū i tētahi pokapū rangatahi haumaru, e wātea ana kia whai wāhi mai te katoa.
- Ka hoahoa i ētahi mea pēnei i ngā wāhi tūmatanui kia rongo ai koe i te mauritau.

2

TE HAUORA, PUTA NOA I TE TĀONE

He mea taunaki tō hauora e ngā wāhi me ngā hōtaka puta noa i te tāone.

Ngā mahi ka kōkirihiia e mātou:

- Ka kaha tonu mātou ki te whakahou ake i ngā wāhi tākaro
- Ka mataara nei tō mātou titiro ki ngā mahi ā-rehia hou ka puta ake, pēnei i te mahi pekepeke
- Ka hapahāpai i ngā kaupapa ka āwhina i a koe ki te tiaki taiao.

3

TE TŪĀPAPA

Ka taea e koe te whai kai, tētahi kāinga haumaru, me te tautoko mehemea e noho whare-kore ana koe.

Ngā mahi ka kōkirihiia e mātou:

- Ka hapahāpai i ngā kaupapa rawakore ā-tamariki mō te taha ki te hapori
- Ka mahi tahi ki ētahi atu ki te whakapai ake i te whiwhinga kāinga o ngā rangatahi motuhake.
- Ka tuku kai ki te hunga e noho rawakore ana, ā, ka whakatū i ētahi anō mākete kai puta noa i te tāone, ngā tapa tāone, me ngā kura.

4

KO AU KO TE WHENUA, KO TE WHENUA KO AU

He mea whakanui, te kanorautanga, me te whai wāhitanga o ngā rangatahi katoa e Pōneke

Ngā mahi ka kōkirihiia e mātou:

- Ka pukumahi mātou kia reo Māori te tāone o Pōneke i mua i te tau 2040.
- Ka whakatū i ētahi kaupapa pārekareka e noho herenga kore ana ki te ira, te whakapono, te mātāwaka, te āheinga ā-tinana, te rahinga pūtea hoki o te tangata
- Ka whakaatu atu i ngā kapa haka o tēnā ahurea, o tēnā ahurea.

5

NGĀ HUARAHİ

E taea ana e ō tātou whare pukapuka, me ō tātou wāhi te āwhina i a koe i runga i tō huarahi ako, ā, ka whakatūwhera i te tatau o āheinga.

Ngā mahi ka kōkirihiia e mātou:

- Ka tūhuratia mehemea he ārai e aukati nei i a koe me tō whakamahinga i ngā whare pukapuka, ā, ka whai rongoā ki ērā ārai.
- Ka mahi tahi ki ngā whare wānanga, e taea ai e koe te whai i ngā pūkenga e tika ana kia whai mahi koe ki te tāone.
- Ka whai pūrongo e pai ake ana kia honoa koe ki ngā āheinga.

6

TE WHAI WĀHI KI TE PANONITANGA

Kei te hiahia mātou kia whai wāhi mai koe ki ngā whakatau ka whaipāngā ki a koe

Ngā mahi ka kōkirihiia e mātou:

- Kia whakamāmā ake tō whai wāhitanga ki ngā whakatau a te Kaunihera
- Kia whakamāmā ake tō whai wāhitanga ki te hoahoanga o ngā āhuatanga o te tāone e noho matua ana ki a koe.
- Waiho māu hei whakatau te huarahi pai kia whakarongo mātou ki a koe.

